

Filtbladet Kongelys *Verbascum thapsus*

En af sensommerens markante arter i museumshaven er Kongelys. Det er 2-årige vækster, som det første år danner en bladrosset og andet år en op til 2 m høj blomsterstand.

De tørre stængler, smurt med beg eller andet brændbart, blev tidligere brugt til fakler, hvilket antydes af plantens forskellige gamle navne, f.eks. "Lysebrand" og "Kongekærte". Forstavelsen, (Konge-), skyldes planternes anselige størrelse.

Kongelys vokser på tørre skrænter og er kendt fra voldsteder. Frøene kan bevare spireevnen i flere hundrede år og "vækkes til live" efter udgravninger.

Alle dele af Kongelys indeholder plante-slim og er derfor blevet brugt i lindrende og blødgørende lægemidler.

Til indvortes brug anbefaler Henrik Smid, (1546) roden kogt i rødvin eller vand mod koldesygge (malaria), og destillat af blomsterne mod bugens "vred og pine", samt mod lungesot og hoste. Udvortes kan afkog af urt eller blomster lindre ved øjensygdomme, podagra, skab, Den hellige Ild, (meldrøjeforgiftning), "ansigtsrødmen og al slags hede".

Et afkog eller destillat af blomsterne "fjerner rynkerne udi panden på de gamle piger" (Simon Paulli, 1648).

Planten indgår i utallige gamle husråd, bl. a. mod håraffald, kløe og rynker, samt til behandling af sygdomme hos husdyr.

Kongelys. (Foto: Steno Museets fotoarkiv)

Desuden har blomsterne været brugt til farvning.

I museumsbutikken sælges frø af Filtbladet Kongelys og Mørk Kongelys. Frøene kan med fordel sås i september, evt. oktober.

lr